

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1879.

Andra Kammaren.

N:o 7.

Onsdagen den 12 Februari.

Kl. $\frac{1}{2}$ 2 e. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 5 i denna månad.

§ 2.

Herr Talmannen tillkännagaf, att Herr *Anders Svensson* i Lösen, numera till helsan återstæld, denna dag intagit sin plats bland Kammarens ledamöter.

§ 3.

Upplästes ett till Kammaren ankommet, så lydande protokoll:

År 1879 den 8 Februari sammanträdde den nämnd, som eger att döma, huruvida Högsta Domstolens samtliga ledamöter gjort sig förtjente att i deras viktiga kall bibehållas, hvarvid röstades öfver följande proposition:

“Den, som vill att omröstning på det i 69 § Riksdagsordningen föreskrifna sätt skall anställas till uteslutande af någon bland Högsta Domstolens ledamöter, röstar

Ja;

Den det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, blifva Högsta Domstolens samtliga ledamöter bibehållna.“

Och befunnos, efter omröstningens slut, sedan en voteringsedel

blifvit undantagen och förseglad samt de öfriga voteringssedlarne öppnade, rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja 10.

Nej 37.

I följd hvaraf nämnden ansett Högsta Domstolens samtliga ledamöter böra vid deras embeten bibehållas.

O. E. L. Dahm.

Adolph Peyron.

Liss Ol. Larsson.

Ivar Månsson.

Detta protokoll lades till handlingarne; och skulle detsammes innehåll delgifvas i Riksdagens Kanslideputerade för uppsättande af förslag till Riksdagens underdåniga skrifvelse i ämnet.

§ 4.

Likaledes upplästes ett protokoll af följande lydelse:

År 1879 den 11 Februari sammanträdde Kamrarnes valmän för utseende af Riksdagens Komiterade till tryckfrihetens vård, och befunnos, efter valsedlarnes öppnande, dertill hafva blifvit utsedde:

Herr Professoren Johan Arrhenius	med 23 röster.
» Hofrättsrådet Carl Johan Schöning	» 23 »
» Öfverhofpredikanten Frithiof Grafström	» 18 »
» Riksarkivarien Robert Maurits Bovallius	» 16 »
» Borgmästaren Johan Fredrik Eklund	» 14 »
» Riksantiqvarien Bror Emil Hildebrand	» 14 »

Carl Axel Mannerskantz.

G. Asplund.

O. Bergius.

F. W. Dahl.

Detta protokoll lades till handlingarne; och skulle innehållet deraf genom protokollsutdrag meddelas Riksdagens Kanslideputerade för uppsättande af förslag så väl till förordnande för de valde, som äfven till Riksdagens skrifvelse till Kongl. Maj:t med anmälan om valet.

§ 5.

Hans Excellens Herr Statsministern Friherre *De Geer* erhöll, på begäran, ordet och anförde: Herr Talman! Mine Herrar! Jag har begärt ordet med anledning af det med Kammarens tillstånd till mig framställda spørsmålet, »om Kongl. Maj:ts Regering redan vidtagit eller

tänker vidtaga några åtgärder för landets skyddande mot den i Ryssland utbrutna pesten.» Jag antager att med denna interpellation varit åsyftadt dels att ställa en uppmaning till regeringen att med all ifver omfatta denna angelägenhet och dels att möjligen erhålla upplysning om de åtgärder, som i afseende på denna sak kunna vara att förvänta. Jag skall därför tillåta mig att i korthet och så vidt jag är i tillfälle dertill redogöra för frågans närvarande ställning.

Till en början ber jag få erinra, att Kongl. Maj:t har, på sätt i den officiella tidningen redan tillkännagifvits, anbefalt Kommerskollegium och Medicinalstyrelsen att taga i öfvervägande, om och i hvilka hänseenden särskilda åtgärder mot sjukdomens införande i riket må vara af förhållandena påkallade, samt med gemensamt yttrande derom till Kongl. Maj:t inkomma. Vi hafva nemligen en ännu gällande författning, hvilken bestämmer hvad som under dåvarande förhållanden ansågs behöfligt till förekommande af pestens införande i riket, nemligen förordningen af den 20 September 1859, hvilken afser endast pesten. I denna författning föreskrifves, att alla fartyg, som ämna sig till svenska hamnar från någon hamn, tillhörande Barbareskstaterna, Egypten eller andra turkiska hamnar vid Medelhafvet eller Svarta hafvet, (författningen upptager äfven Grekland, som sedermera blifvit derifrån fritaget) skola vara försedda med sundhetspass och skyldiga att först anlöpa Käsö för att undersökas och i händelse af behof underkastas en karantän af likväl endast 15 dagar, och hvilka räknas, om tillståndet är godt, från afseglingsdagen, men i annat fall eller om vissa uppräknade farliga varor, såsom: lumpor, hudar, skinn, fjäder, tagel och djuriska öfverlevor, ull och silkesvaror medföras, som skola lossas för att undergå desinfektion, skall karantänstiden räknas från den dag varorna vid karantänorten blifvit lossade eller annan anledning till misstanke upphört. För tillämpning af denna författning finnes äfven organiserad en karantänanstalt vid Käsö, hvilken står under Konungens Befallningshafvandes inseende. Men då denna anstalt på senare tider icke anlitats, lärer den såväl till personal som utrustning i öfrigt vara i betydlig mån bristfällig. Landshöfdingen i länet är emellertid betänkt på att vidtaga de åtgärder, som kunna finnas erforderliga för anstaltens försättande i fullt tjenstbart skick. Jag har anledning tro att de kollegier, till hvilkas behandling frågan nu är hänskjuten, skola i främsta rummet hemställa, att föreskriften om anlöpande af Käsö måtte utsträckas till alla fartyg, kommande från hamn vid Svarta hafvet eller Azowska sjön, äfvensom att karantänstiden utsträcker från 15 till 20 dygn. Om dessa åtgärder vidtagas, har efter mitt förmenande svenska regeringen i afseende på faran från det hållet iakttagit lika stränga och betryggande försigtighetsmått som andra makter. För oss är dessutom frågan icke af någon stor praktisk vikt, ty under de senare åren har mig veterligen knappt inträffat något enda fall, der fartyg gått från hamn vid Svarta hafvet eller Azowska sjön *direkt* till svensk hamn, ehuru ganska stor skeppning från nämnda orter bedrifvits af svenska fartyg. De hafva nemligen derstädes vanligtvis befraktats med spannmål till engelska eller andra utländska hamnar inom Europa.

Beträffande åter förebyggandet af den fara, som väl nu är närmast för handen, eller att pesten kan tillföras vårt land öfver Östersjön eller landvägen öfver rikets gräns mot Finland, vet jag icke hvad kollegierna kunna komma att föreslå. Deras betänkande är ännu icke inkommet, men lär, efter hvad jag tror mig veta, vara att ganska snart förvänta. Det torde emellertid vara antagligt att de åtgärder, som i detta afseende komma att vidtagas, i någon mån blifva beroende af sjukdomens utveckling under den närmast följande tiden, och huruvida de i Ryssland numera vidtagna, ytterst stränga försigtighetsmått kunna leda till begränsning af sjukdomens utbredning. Det är bekant, att ryska regeringen gifvit den berömde generalen Melikoff den mest obegränsade fullmakt att vidtaga erforderliga åtgärder för sjukdomens hämmande och att det bland annat blifvit honom anbefaldt att bränna byn Wetlianka, sjukdomens hittills varande förnämsta härd, och om att bortflytta denna och andra pestsmittade orters invånare, sedan deras gamla kläder blifvit uppbrända och nya anskaffade.

I sammanhang med beslutet om dessa åtgärders vidtagande har ryska regeringen äfven stält en inbjudning till angränsande staters regeringar, hvilken inbjudning för några dagar sedan jemväl blifvit delgifven Kongl. Maj:ts regering. Det heter deruti, att med afseende på det intryck, som frambragts i andra länder genom de mycket öfverdrifna berättelser, som i fråga om pesten i Ryssland blifvit spridda af pressen, får ryska regeringen härmed ställt inbjuda eder regering att skicka läkare för att på stället studera sjukdomens natur och gång och sättas i tillfälle att lemna noggranna underrättelser om farsoten och de mot densamma vidtagna åtgärder.

En svensk läkare har också blifvit utskickad och genom bemedling af vår beskickning fått tillstånd att förena sig med och åtfölja den tysk-österrikiska kommissionen, som för samma ändamål afgår och med hvilken han hoppas sammanträffa i Moskva.

Det är nu möjligt, att denna kommission kan komma att gifva några lugnande underrättelser. Många af de rykten, som blifvit satta i omlopp angående större utbredning af pesten än de officiella uppgifterna velat vidgå, hafva också, såsom synes, blifvit tillförlitligen vederlagda. Bland annat har österrikiska ministerpresidenten på en nyligen till honom framställd interpellation angående denna fråga afgifvit lugnande förklaringar och vederlagt åtskilliga uppgifter som varit spridda. Äfven genom våra egna beskickningar i utlandet hafva ingått, såsom man kan antaga, trovärdiga enskilda uppgifter, som ådagalägga, att betydliga öfverdrifter angående sjukdomens utbredning blifvit gjorda. De alla senaste ryktena om misstänkta sjukdomsfall, som skola hafva förekommit på långt afstånd från de områden, som hittills ansetts angripna, hafva ännu icke hunnit hvarken att bekräftas eller vederläggas, hvarföre någon afgörande vikt ännu icke torde böra vid dem fästas.

Emellertid måste man förutsätta, att faran *kan* komma oss närmare, än den nu är, och tvifvelsutan böra vi vara betänkta på att vidtaga åtgärder för att möta densamma. I sådant afseende måste det vara af stort värde att vi kunna tillgodogöra oss resultatet af de öfverläggningar, som

egt rum mellan insigtsfulla och sakkunniga personer i Tyskland och Österrike. De tyska förordningar rörande pesten, som på grund häraf blifvit utfärdade, hafva hit ankommit och blifvit delgifna Medicinalstyrelsen. De bestämma, såsom det torde vara redan bekant, bland annat, att resande skola vara försedda med sundhetsbevis för att komma öfver gränsen, äfvensom förbud mot införsel af vissa varor, i synnerhet af animaliskt ursprung, samt lump och dylikt.

Dessa bestämmelser äro afsedda att tillämpas äfven på sjöfarten; men härför fordras vissa detaljbestämmelser, som ännu icke utkommit, men äro med det snaraste att förvänta. Det vore synnerligen önskvärdt, att en öfverensstämmelse härutinnan kunde vinnas emellan Tyskland, Danmark och Sverige rörande sjöfarten i Östersjön från ryska hamnar; och jag föreställer mig att bemödanden skola komma att göras i denna riktning. Det är emellertid icke någon lätt uppgift att utan betydliga kostnader och samfärdselns betungande organisera, mer än på papperet, ett verksamt spärrningssystem efter en så lång kust som vår, för att icke tala om vår långa landgräns mot Finland. Och det torde derföre icke kunna anses underligt om regeringen vill betänka sig, om icke i afseende å saken, så åtminstone i afseende å sättet, helst som, menskligt att döma, för ögonblicket icke någon fara är för handen. Ty utom det, att de af sjukdomen smittade områdena enligt de officiella uppgifterna äro belägna på ett afstånd af mera än 200 mil från vårt land, hafva vi för närvarande ett ännu säkrare skyddsvärn uti våra samt Rysslands tillfrusna hamnar, som afstänga all förbindelse med Ryssland med undantag af en obetydlig del med Finland. Och faran att från Finland få pesten hit är ganska ringa, då vägen dit från pestorten går genom Petersburg, der det nog med all vaksamhet skall tillses, att icke några pestsmittade insläppas.

Af den omständigheten att regeringen ännu icke vidtagit någon direkt åtgärd rörande denna fråga, må man derföre icke draga den slutsatsen, att regeringen är likgiltig för denna sak eller icke vill efter bästa förstånd göra allt, som i dess förmåga står, för att afvärja en så stor olycka som pestens inträngande i vårt land.

Herr Dickson: Jemte det jag anhåller att till Hans Excellens Herr Statsministern få frambara min tacksamhet för den uppmärksamhet, som blifvit egnad den af mig framställda interpellationen, ber jag att med anledning af densamma få yttra några ord.

För min del kände jag ganska väl, hvilka åtgärder regeringen i detta afseende vidtagit, och jag är fullt öfvertygad om att Kongl. Maj:ts regering icke skall underlåta att ytterligare vidtaga alla på henne beroende åtgärder till att söka förekomma sjukdomens införande hit, som vore möjliga och praktiska att utföra. Jag visste allt detta förut, men jag framstälde interpellationen dels för att få lugnande förklaringar i detta hänseende och dels för att erhålla en upplysning, hvilken dock icke till fullo framgick af det svar Hans Excellens haft godheten afgifva.

I förbigående vill jag nämna, att jag är fullkomligt bekant med

den osäkerhet, som förefinnes angående beskaffenheten af ifrågavarande sjukdom. Det är mycket möjligt, att den för närvarande icke uppträder annat än såsom en *endemisk* tyfusfeber, men äfven denna kan blifva *epidemisk*; och om man granskar mortaliteten, så skulle det blifva ganska vådligt för angränsande stater, om denna sjukdom i Ryssland finge större utbredning än nu är fallet. Härvid förekommer dessutom den omständigheten, att den orientaliska eller bubonpesten, enligt hvad erfarenheten ådagalagt, i början uppträdt under form af elakartad tyfusfeber och först längre fram visat sig vara den äkta pesten.

Hvad jag genom interpellationen önskade framhålla, det var, att, då samfärdseln för oss är af mycket stor vikt icke blott med de andra länderna vid Östersjön utan äfven med de öfriga europeiska staterna, så vore det nödvändigt att vi, med afseende å försigtighetsåtgärder mot pesten, uppträda solidariskt med de öfriga makterna och icke till dem intaga en exceptionel ställning, i hvilket senare fall det kunde hända, att Sverige, till stor skada för vår handel, kunde komma att förklaras, om icke för pestsmittadt, dock såsom en misstänkt ort. Denna fara kommer egentligen från Östersjön, ty med Finland hafva vi ju, så länge sjöfarten är öppen, ständig kommunikation. Och den omständigheten, att det på vår kust finnes så många ställen der båtar kunna anlöpa, gör att det blir svårt att utföra noggrann kontroll i fråga om karantän och dylikt. Och om icke åtgärder i sanitärt hänseende från vår sida vidtagas mot trafiken från de ryska Östersjöhamnarne skulle det, som sagdt, lätt kunna hända, att Sverige komme uti detta isolerade och ogynsamma läge jag här ofvan antydt. Att det för närvarande dock icke är någon risk, med den aflägsenhet sjukdomen ännu har och med våra tillfrusna hamnar, hvilka endast en gång i veckan genom ångfartyget Express stå i förbindelse med den finska hamnen Hangö, torde nästan kunna antaga. Mycket kan ock förekommas genom de åtgärder Ryssland vidtager; och vill detta land uppbjuda all sin förmåga för att cernera sjukdomen inom en viss rayon, så blefve faran icke så stor för oss. Men skulle deremot de öfriga europeiska staterna förklara *hela* Ryssland misstänkt för den asiatiska pesten, så komme de med anledning häraf stadgade bestämmelserna att tillämpas icke blott på fartyg kommande från hamnar vid Azowska sjön och Svarta hafvet utan jemväl på från öfriga ryska hamnar utgående fartyg.

Det var denna omständighet, som föranledde mig att framställa min interpellation för att erhålla de upplysningar, som här lemnats, nemligen att rörande alla de åtgärder, som komma att vidtagas till förrekommade af sjukdomens spridande, Kongl. Maj:ts regering kommer att ställa sig på alldeles samma ståndpunkt som öfriga europeiska länders regeringar. — Min farhåga för att vi i detta afseende skulle komma att intaga en isolerad ställning är således häfd.

Härmed förklarades öfverläggningen i förevarande ämne slutad.

§ 6.

Vid föredragning dernäst af Konstitutions-Utskottets Memorial N:o 1, med uppgift å hvilande förslag till ändringar i grundlagarne,

blef det i memorialet intagna förslag till ändringar i 1 § 10 mom. och 4 § 4 mom. Tryckfrihetsförordningen af Kammaren antaget.

§ 7.

Föredrogs och bordlades för andra gången Lag-Utskottets Utlåtande N:o 1, i anledning af verkställd granskning af Riksdagens Justitieombudsmans embetsförvaltning.

§ 8.

Herr *C. A. Larsson* anmälde en motion, afseende tillägg till den för Riksdagens Andra Kammare gällande arbetsordning.

Denna motion bordlades, sedan derå tecknats ordningsnummern 123.

§ 9.

Justerades protokollsutdrag för detta sammanträde.

§ 10.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

Herr	<i>C. Herslow</i>	under 10 dagar från och med den 13 Februari.
»	<i>Olof Jonsson</i>	» 12 » » » 14 »
»	<i>E. G. Boström</i>	» 6 » » » 15 »
»	<i>P. Hammarberg</i>	» 10 » » » 15 »
»	<i>N. J. Boström</i>	» 12 » » » 19 »
»	<i>J. Sandvall</i>	» 14 » » » 19 »

Kammarens ledamöter åtskildes kl. $\frac{1}{4}$ 3 e. m.

In fidem

H. A. Kolmodin.